

Avizul Comitetului Regiunilor – Sănătatea mobilă (m-sănătatea)

(2015/C 019/17)

Raportor	d-l Martin ANDREASSON, membru al Adunării regionale din Västra Götaland (SE-PPE)
Document de referință	Cartea verde privind sănătatea mobilă („m-sănătatea”) COM(2014) 219

I. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL REGIUNILOR

Observații generale

1. salută faptul că Comisia Europeană a lansat o consultare publică cu privire la Cartea verde privind sănătatea mobilă („m-sănătatea”), pentru a colecta păreri referitoare la acest subiect. Dezvoltarea unor servicii de m-sănătate a contribuit la evidențierea chestiunilor celor mai arzătoare legate de sistemele de asistență medicală din UE, cum ar fi utilizarea mai eficientă a resurselor disponibile, îmbunătățirea sănătății, o poziție mai bună a cetățenilor, condiții bune de muncă pentru personalul medical, utilizarea mai rapidă a inovațiilor și îmbunătățirea calității serviciilor de asistență medicală, pentru a menționa doar câteva exemple;
2. ia act de faptul că implementarea cu succes a serviciilor mobile de sănătate depinde, în principal, de modul în care are loc coordonarea cu celelalte evoluții din domeniul asistenței medicale și de capacitatea de a face față provocărilor-cheie, cum ar fi interoperabilitatea, protecția vieții private și asigurarea calității datelor;
3. subliniază, în special, importanța încrederii publice în modul în care autoritățile locale și regionale administrează datele din acest domeniu. Dezvoltarea în continuare a m-sănătății trebuie să țină seama de toate preocupările populației referitoare la protecția vieții private. Este necesar să fie abordate diversele riscuri referitoare la protecția datelor pe care le presupune utilizarea de către cetățeni a soluțiilor mobile care procesează informații sensibile de natură sanitară și personală;
4. reamintește că dezvoltarea unor servicii de m-sănătate trebuie să fie în beneficiul tuturor cetățenilor UE, garantând egalitatea în drepturi în ceea ce privește accesul la asistența medicală și utilizarea acesteia, în acest sens fiind necesar să se facă pași în direcția utilizării gratuite a rețelelor de acces la servicii bazate pe sănătatea mobilă. În centrul atenției dezvoltării serviciilor mobile de sănătate trebuie să stea interesul pe care fiecare cetățean îl acordă unui sistem de asistență medicală sigur și de calitate;
5. subliniază rolul esențial jucat de m-sănătate în eforturile de a consolida poziția pacientului și condiții mai bune pentru preluarea răspunderii pentru sănătatea proprie a fiecăruia. Aceasta este în măsură să contribuie la îmbunătățirea siguranței și a unei vieți independente, mai ales pentru persoanele în vârstă, cu handicap sau care suferă de boli cronice. La dezvoltarea în continuare a acestor servicii ar trebui să se țină seama de condițiile individuale ale cetățenilor. Noile aplicații tehnice ar trebui să fie ușor accesibile, să faciliteze și să stimuleze responsabilizarea persoanelor cu handicap, a celor în vârstă și a persoanelor vulnerabile. Autorităților locale și regionale le revine sarcina importantă de a încuraja formarea privind utilizarea noilor soluții tehnice și gestionarea datelor sensibile, atât a personalului din domeniul sănătății și al îngrijirii medicale, cât și a cetățenilor;

II. RELEVANȚA PENTRU COMITETUL REGIUNILOR

6. Constată că, în multe state membre, autoritățile locale și regionale își asumă parțial responsabilități de planificare, elaborare, aplicare și finanțare a politicii în domeniul sănătății și în domeniul social. Prin urmare, ele trebuie să fie implicate îndeaproape în orice reformă cu impact asupra asistenței medicale și protecției sociale;
7. atrage atenția asupra faptului că domeniul m-sănătății și al e-sănătății joacă un rol major în programele de acțiune ale multor autorități locale și regionale în Europa. Diferitele țări și regiuni prezintă însă diferențe mari în ceea ce privește stadiul de dezvoltare al acestor domenii. Este, de asemenea, nevoie de o intensificare a cooperării interregionale și a schimburilor de experiență în materie de politici și practici, astfel încât actorii aflați în fruntea evoluțiilor din domeniul e-sănătății să poată transfera cunoștințele acumulate. Comisia Europeană poate juca un rol în acest sens, prin colectarea și concentrarea de cunoștințe și bune practici;

8. ia act de faptul că diferitele sisteme europene de sănătate se confruntă cu provocări comparabile între ele, cum ar fi creșterea costurilor aferente îngrijirilor medicale, îmbătrânirea populației, creșterea riscului de boli cronice, deficitul de lucrători din anumite profesii medicale și de asistență, inegalitatea în ceea ce privește accesul nediscriminatoriu la asistență medicală. Unele dintre aceste provocări se manifestă cu intensitate sporită în zonele slab populate și cu grad mare de dispersie a populației. Definitivul pentru dezvoltarea în continuare a serviciilor de sănătate și pentru viitorul nivel de calitate a sănătății și a vieții cetățenilor europeni va fi deci modul în care vor fi gestionate evoluțiile din m-sănătate și modul în care acestea vor fi puse în slujba pacienților și a persoanelor care lucrează în domeniul sănătății;

Oportunități

9. consideră că unul dintre factorii de succes pentru îmbunătățirea calității serviciilor medicale și pentru un nivel crescut de sănătate în rândul populației constă în acordarea unei influențe și participări sporite a cetățenilor în chestiuni din domeniul sănătății și asistenței medicale. Serviciile de m-sănătate reprezintă un element fundamental pentru furnizarea de informații privind asistența medicală, prin care cetățenii sunt mai în măsură să își monitorizeze propriile date referitoare la sănătate, să își mențină sănătatea și, după caz, să se adapteze la repercusiunile unei boli. Ele deschid în același timp și noi posibilități pentru ca membrii de familie și alte persoane implicate – cu permisiunea clientului – să fie mai bine informați despre starea de sănătate, să participe la contactele pacientului cu personalul de îngrijire medicală și socială;

10. dorește să sublinieze că digitalizarea și sporirea nivelului de cunoaștere a aspectelor relevante pentru sănătate pot contribui la un acces mai bun al persoanelor care locuiesc în zone îndepărtate, slab populate sau alte zone dezavantajate la informații de calitate verificată, la servicii medicale preventive și la tratamente și îngrijiri medicale. Această abordare va contribui, de asemenea, la crearea unor condiții mai bune pentru ca persoanele să rămână la domiciliul lor și să își păstreze independența pentru mai mult timp. Serviciile de m-sănătate pot contribui în multe moduri la un sistem de sănătate care plasează omul în centrul tuturor activităților;

11. este convins de potențialul deosebit al serviciilor mobile de sănătate pentru promovarea unor metode de lucru bazate pe dovezi și pentru facilitarea și îmbunătățirea condițiilor de muncă ale profesioniștilor din domeniul sănătății. Acestea pot face disponibile informațiile corecte în momentul în care sunt necesare, pot contribui la documentarea unor date importante pentru consultațiile medicale sau pot mijloci consultațiile la distanță ale pacienților. Pentru ca serviciile mobile de sănătate să ducă la o reală îmbunătățire și eficientizare, serviciile oferite și aplicate în mod practic trebuie să fie de real ajutor pentru cadrele medicale în munca lor în folosul pacienților;

12. consideră că serviciile de m-sănătate adecvate și de bună calitate pot juca un rol important în ceea ce privește creșterea calității și eficienței în sistemele de sănătate. Serviciile mobile de sănătate pot contribui, de exemplu, la reducerea numărului pacienților cu boli cronice și a numărului de zile de spitalizare a acestora, permițându-le să își asume într-o măsură mai mare propria îngrijire. Prin urmare, este important să se ia măsuri, astfel încât aplicațiile de m-sănătate să nu fie dezvoltate în afara sistemelor de asistență medicală, ci să fie integrate cât mai bine posibil în acestea, având în vedere că serviciile mobile de sănătate reprezintă un instrument menit să aducă beneficii utilizatorilor săi;

13. consideră că extinderea serviciilor mobile de sănătate ar putea avea un impact pozitiv asupra antreprenoriatului și ocupării forței de muncă în regiuni. Aceasta ar contribui și la dezvoltarea unor servicii care pot fi puse la dispoziție atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Pentru a stimula și mai mult spiritul antreprenorial, ar trebui lansate diferite inițiative, de exemplu sub forma unor formări și calificări profesionale, prin organizarea de competiții între întreprinderi și consultări privind modalitățile de intrare pe piață. În plus, pentru a putea dezvolta servicii pentru schimbul de date cu profesioniștii din domeniul social și al sănătății, antreprenorii au nevoie de clarificări suplimentare privind standardele tehnice și terminologia utilizată de către actorii din sectorul social și al asistenței medicale. Activitatea de dezvoltare trebuie să stea sub semnul cooperării efective dintre sectoarele public și privat;

Interacțiuni

14. dorește să sublinieze că m-sănătatea ar trebui considerată atât ca o completare, cât și ca o componentă firească a asistenței medicale în sensul ei tradițional. Obiectivul nu poate fi nici cel de a crea un sistem paralel sau de a înlocui competența profesională a lucrătorilor din domeniul sănătății, nici de a elimina cu totul contactele personale între pacient și personalul din domeniul asistenței medicale. Dimpotrivă, m-sănătatea contribuie la un nivel mai ridicat de competență și informare a pacientului și la inițierea unui nou tip de relație între pacient și profesioniștii din domeniul sănătății. Pentru ca serviciile de m-sănătate să devină un instrument puternic atât pentru cetățeni, cât și pentru profesiile medicale, este nevoie de eforturi sub forma unei comunicări adaptate la grupurile-țintă, de dezvoltarea competențelor și de un management al schimbării corespunzător;

15. până în prezent, sistemele de e-sănătate au fost transpuse în practică în bună măsură de către organismele publice din domeniul asistenței medicale. Pentru a se putea dezvolta cu succes, m-sănătatea presupune o perspectivă mai amplă și o cooperare mai strânsă între sectorul furnizorilor publici și privați de servicii de sănătate, între contractanți, furnizorii de servicii medicale și pacienți respectiv organizațiile de pacienți;

Perspectiva economică

16. constată că, în ciuda diferențelor semnificative existente, în sistemele europene de stabilire a costurilor asistenței medicale, rambursarea cheltuielilor se bazează adesea pe intervențiile efectuate, vizitele pacienților la fața locului și numărul pacienților tratați. În mod tradițional sunt rambursate prestările de servicii bazate pe prezența fizică a persoanei care are nevoie de îngrijire, nu însă cele care oferă cetățenilor soluții, astfel încât ei să rămână sănătoși sau capabili să-și administreze singuri îngrijirea necesară. Pentru a valorifica pe deplin potențialul m-sănătății, mai ales în domeniul promovării unui stil de viață sănătos, ar putea fi necesar să se aibă în vedere modele de rambursare noi, bazate mai mult pe valori;

17. atrage atenția asupra faptului că, în conformitate cu Comitetul pentru politică economică (EPC) al UE, 30-40 % din cheltuielile de sănătate din statele membre se referă la persoanele de peste 65 de ani, iar cota acestui segment de populație din populația totală va crește, conform prognozelor, de la 17 % în 2010 la 30 % în 2060. Se estimează că în 2050, raportul între persoanele active și cele care au depășit vârsta de 65 de ani va fi de doi la unu, prin comparație cu un raport de patru la unu, în 2004. Serviciile de m-sănătate au potențialul de a face față provocării demografice și creșterii cheltuielilor din domeniul sănătății, ele contribuind la reducerea zilelor de spitalizare, la o creștere a îngrijirilor medicale administrate în regie proprie, de către pacienți, și la îmbunătățirea sănătății publice a populației din UE;

Interoperabilitate

18. constată că dezvoltarea serviciilor de m-sănătate presupune o interoperabilitate de natură juridică, lingvistică și tehnică. Schimbul electronic de date între diferiții furnizori de servicii de sănătate, dintre statele membre și dintre furnizori și pacienții lor reprezintă o componentă-cheie pentru ameliorarea calității asistenței medicale, pentru creșterea eficacității și consolidarea poziției pacienților. În acest sens, trebuie garantat în special ca noile servicii de m-sănătate să permită comunicarea de date și informații atât între diferitele aplicații, cât și între acestea și sistemele operaționale utilizate în sistemele de sănătate. Îndeplinirea acestor condiții este esențială, dat fiind că statele membre se confruntă cu aceleași provocări. În acest context, UE poate juca un rol important, luând măsuri pentru elaborarea unor standarde și specificații comune. În același timp, o mai mare interoperabilitate implică de asemenea existența unui echilibru între gradul de deschidere și securitate, deoarece creșterea interoperabilității nu trebuie să aibă ca rezultat un flux de informații necontrolate. Rămâne esențial ca comunicarea să se bazeze pe alegeri în cunoștință de cauză în contextul reglementărilor aplicabile și al cerințelor în materie de securitate;

Securitate și confidențialitate

19. subliniază faptul că dezvoltarea cu succes a serviciilor de m-sănătate va depinde de modul în care va putea fi garantat dreptul la respectarea vieții private. Încrederea cetățenilor în sistemul de sănătate și în tratarea cu respect a datelor pacienților este o premisă esențială pentru ca autoritățile locale și regionale să poată asigura servicii de sănătate calitative și sigure. În acest sens ar trebui, desigur, garantat că persoanele neautorizate nu au acces la date sensibile și că informațiile nu pot fi utilizate în scopuri secundare, pentru care persoana vizată nu și-a dat consimțământul. Ar putea fi deci oportun să se discute dacă, pe lângă legislația existentă în acest domeniu, ar fi nevoie de o mai bună monitorizare, de orientări sau certificări pentru furnizorii de servicii de m-sănătate. Dezvoltarea unor dispozitive sigure și fiabile de identificare a persoanelor prin intermediul datelor biometrice ar trebui, de asemenea, încurajată;

20. consideră că la elaborarea actelor cu putere de lege trebuie să se ia măsurile necesare astfel încât ele să nu împiedice eforturile de cercetare și de îmbunătățire a calității mai mult decât este necesar pentru a asigura protecția datelor pacientului. Trebuie găsit un echilibru cât mai bun cu puțință între nevoia de a proteja viața privată a cetățenilor și tradiția din sectorul asistenței medicale de a utiliza informațiile colectate în scopul îmbunătățirii calității și a rezultatelor actuale și viitoare pentru pacienți. În acest context, Comitetul Regiunilor dorește să sublinieze în special nevoia de a ține seama de acest aspect în contextul elaborării propunerii pentru un nou regulament privind protecția datelor, astfel încât să se asigure, în vederea optimizării, un echilibru rezonabil între cele două tipuri de interese;

21. consideră că este extrem de important ca cetățenii să fie siguri în ceea ce privește faptul că serviciile propuse sau recomandate de către profesioniștii din domeniul sănătății sunt folosite în condiții de siguranță, contribuind la îmbunătățirea sănătății și a calității vieții acestora. Printre altele, va fi necesară garantarea, din punct de vedere medical, a unui nivel de calitate cât mai înalt cu puțință a serviciilor de m-sănătate. În acest sens, Comitetul recomandă să se facă o distincție clară între aplicațiile de lifestyle și dispozitivele medicale. Serviciile de m-sănătate din cea de-a doua categorie trebuie să fie evaluate în baza unor metodologii recunoscute de evaluare a dispozitivelor și metodelor medicale, îndeplinind cerințele prevăzute de Directiva 93/42/CEE privind dispozitivele medicale. Pe lângă aceasta, sunt necesare informații clare pentru ca consumatorii, pacienții și cadrele medicale să se poată decide pentru acele servicii de m-sănătate care corespund cel mai bine nevoilor lor actuale.

Subsidiaritatea

22. subliniază că responsabilitatea pentru organizarea și furnizarea de servicii de îngrijire medicală revine statelor membre. În multe dintre statele membre UE, autoritățile locale și regionale sunt răspunzătoare pentru politica de sănătate și de asistență socială sau pentru o bună parte a acesteia. Aceasta înseamnă că autoritățile locale și regionale joacă un rol esențial în dezvoltarea serviciilor de îngrijire a sănătății și în digitalizarea acestora prin intermediul e-sănătății și m-sănătății. Prin urmare, este necesar să se coopereze îndeaproape cu autoritățile locale și regionale și să se asigure faptul că UE ia în considerare principiul subsidiarității în cadrul activității sale în curs referitoare la m-sănătate.

Bruxelles, 4 decembrie 2014

*Președintele
Comitetului Regiunilor*

Michel LEBRUN
